

poradnik prawny

PRAWO Z ZAKRESU ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

dla bezrobotnych

pomocprawna.sc.org.pl | np.ms.gov.pl

POMOC PRAWNA
PORADY OBYWATELSKIE
MEDIACJA

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

sursum
corda
STOWARZYSZENIE
W BÓLE SERCA

SPIS TREŚCI:

- 1 KIM JEST PRZEDSIĘBIORCA? 4
- 2 FORMY I RODZAJE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 6
- 3 JAK ZAŁOŻYĆ
DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ? 9
- 4 NIEREJESTROWANA
DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA 13
- 5 ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
ORAZ URZĄD SKARBOWY 15
- 6 RACHUNEK FIRMOWY, NAZWA, LOGO,
PIECZĘĆ FIRMOWA 19
- 7 ETAT, A JEDNOOSOBOWA
DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA 21
- 8 ZAWIESZENIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 22
- 9 DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 26
- 10 ZALETY I WYZWANIA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 29

WSTĘP

Nie istnieje jedna, określona definicja działalności gospodarczej. W prawie polskim można znaleźć wiele definicji w tym obszarze. Zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (art. 3), działalność gospodarcza to zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

Zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 5a pkt 6), za działalność gospodarczą uznaje się działalność zarobkową, tj. wytwórczą, budowlaną oraz usługową lub też działalność, która polega na poszukiwaniu, rozpoznawaniu oraz wydobywaniu kopalin ze złóż. Zalicza się tutaj również wykorzystywanie rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych. Dodatkowo, działalność gospodarczą prowadzi się w sposób ciągły i zorganizowany, we własnym imieniu, bez względu na efekty.

Art. 15 ust. 2 ustawy o podatku od towarów i usług wskazuje, że działalnością gospodarczą są wszelkie działania producentów, usługodawców, handlowców, rolników oraz podmiotów pozyskujących zasoby naturalne. Dodatkowo, do działalności gospodarczej zalicza się działania podmiotów wykonujących wolne zawody, również w przypadku, gdy działanie takie zostało podjęte jednorazowo, choć w zamierzeniu miały to być działania wykonywane z pewną częstotliwością. Według tej definicji działalność gospodarcza obejmuje również wykorzystywanie towarów, wartości niematerialnych i prawnych - w sposób ciągły - w celu osiągnięcia zysku.

Zgodnie z zapisami Ordynacji podatkowej (art. 3 pkt 9), za działalność gospodarczą uznaje się każdą działalność gospodarczą (w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców), wolne zawody, jak i inną działalność zarobkową, która wykonywana jest we własnym imieniu i na własny rachunek lub cudzy rachunek, nawet jeśli

definicje zawarte w innych ustawach nie zaliczają takich działań, jako prowadzenia działalności gospodarczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1988 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się:

- osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. (Prawo przedsiębiorców) lub innych przepisów szczególnych,
- twórcę i artystę,
- osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu,
- wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej,
- akcjonariusza prostej spółki akcyjnej, wnoszącego do spółki wkład, którego przedmiotem jest świadczenie pracy lub usług,
- osobę prowadzącą publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

Działalność gospodarczą można podjąć w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, albo po dokonaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, chyba, że przepisy szczególne stanowią inaczej. Niniejszy poradnik dotyczy prowadzenia działalności wyłącznie na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Za podstawowe właściwości jednoosobowej działalności gospodarczej należy uznać:

- cel zarobkowy prowadzenia takiej działalności,
- zorganizowany charakter,

- wykonywanie w sposób ciągły,
- wykonywanie we własnym imieniu,
- nastawienie na osiągnięcie maksymalnych korzyści finansowych.

Wyróżnia się dwa główne cele prowadzenia działalności gospodarczej:

- **zewewnętrzne**, czyli związane z zewnętrznymi obowiązkami nałożonymi na przedsiębiorcę, np. płacenie podatków, składek ZUS, rozliczanie się z urzędem skarbowym, dopełnianie formalności w urzędzie gminy/ miasta,
- **wewnętrzne**, czyli związane już bezpośrednio z prowadzeniem określonej działalności przez danego przedsiębiorcę, np. wykonywanie usług prawnych, księgowych, produkcja określonego produktu.

KIM JEST PRZEDSIĘBIORCA?

1

Zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (art. 2), podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego - na równych prawach.

Założyć działalność może każdy, kto posiada pełną zdolność do czynności prawnych, czyli każda osoba, która ukończyła lat 18 - bowiem tylko wtedy ponosi się pełną odpowiedzialność za swoje działania i posiada się pełną zdolność do podejmowania decyzji.

Założyć działalność w Polsce mogą również:

- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej i państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego (w tym: mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą w Polsce na takich samych zasadach jak obywatele polscy),
- obywatele państw spoza Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (w tym: mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Polski na takich samych zasadach jak obywatele polscy - jeżeli posiadają w Polsce np. zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, czy zezwolenie na pobyt czasowy, wydane w określonym celu, na przykład w związku ze studiami).

Zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (art. 4), przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka

organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej, w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Warunki prowadzenia działalności gospodarczej, a także czynności (podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności) z nią związane, są regulowane przez stosowne przepisy prawa.

Zasady zakładania oraz prowadzenia takiej firmy, zostały zawarte przede wszystkim w **ustawie z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców** oraz w **ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny** i w innych przepisach szczególnych.

Warto wskazać, że na straży praw mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców stoi **Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców**.

Osoba fizyczna może posiadać tylko jedną, jednoosobową działalność gospodarczą. Brak możliwości wielu wpisów do CEIDG - nie wyklucza prowadzenia kilku rodzajów działalności gospodarczej. Aby rozszerzyć profil działalności gospodarczej, należy tego dokonać poprzez dopisanie dodatkowych kodów PKD, oznaczających te rodzaje działalności, o które chciałoby się poszerzyć aktywność przedsiębiorstwa.

Przepisy nie zabraniają również równoczesnego prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej i przystąpienia do spółki cywilnej, spółki osobowej, czy kapitałowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (art. 9), przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poszanowania dobrych obyczajów oraz słusznym interesów innych przedsiębiorców i konsumentów, a także poszanowania oraz ochrony praw i wolności człowieka.

FORMY I RODZAJE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

2

Jednym z pierwszych kroków na początku zakładania własnej działalności gospodarczej jest dokonanie wyboru jej **formy**. W zależności od branży i rodzaju działalności, ilości wspólników, czy możliwości finansowych, można zdecydować się na **jednoosobową działalność gospodarczą, spółkę cywilną lub też jedną ze spółek osobowych lub kapitałowych**.

Najczęściej jednak wybieraną formą działalności jest jednoosobowa działalność gospodarcza, oparta na wpisie do **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej** lub **spółka cywilna** (uregulowana przez ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny). Jednoosobowa działalność gospodarcza to jedna z najpopularniejszych form prowadzenia własnego biznesu w Polsce. Ta forma działalności to dobre rozwiązanie przeznaczone dla małego przedsiębiorstwa z jednym właścicielem. Założenie jednoosobowej działalności gospodarczej nie jest trudne ani kosztowne, a jej prowadzenie także nie powinno być problematyczne, nawet dla osób z niewielką wiedzą o prowadzeniu własnego biznesu.

WWW.UNSPLASH.COM

WWW.UNSPLASH.COM

Przy jednoosobowej działalności gospodarczej **można działać samemu osobiście lub zatrudnić pracowników.**

Wskazać jednak należy, że ani jednoosobowa działalność gospodarcza, ani spółka cywilna, **nie posiadają osobowości prawnej.** Oddzielnym bytem prawnym, tj. podmiotem praw i obowiązków, jest właściciel jednoosobowej działalności gospodarczej lub właściciele w przypadku spółki cywilnej, zatem, np. powodem (pozwany) w postępowaniu sądowym będzie nie firma, tylko osoba fizyczna z imienia i nazwiska (właściciel/właściciele).

Przy jednoosobowej działalności gospodarczej **nie jest wymagane prowadzenie pełnej księgowości.** Prowadzenie jednoosobowej formy działalności daje możliwość skorzystania z różnych **ulg i dotacji**, np. przedsiębiorca może opłacać **składki ZUS w niższej wysokości** przez pierwsze 24 miesiące prowadzenia firmy lub skorzystać z pomocy unijnej **de minimis.**

Spółkę cywilną natomiast może utworzyć **co najmniej dwóch wspólników**, tj. dwie osoby fizyczne prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze. Jest ona łatwa w rejestracji i w prowadzeniu. Opiera się na umowie pomiędzy wspólnikami, którzy deklarują dążenie do jednego, określonego celu gospodarczego. Wspólnicy mają równe prawa i obowiązki. W obu tych przypadkach wspólnik, czy wspólnicy, odpowiadają całym swoim majątkiem. Także ta forma może korzystać z prowadzenia **księgowości uproszczonej.** Spółka cywilna również **może zatrudniać pracowników.**

Opisane wyżej formy działalności nie nadają się jednak do budowania dużego przedsiębiorstwa, zarówno pod względem organizacyjnym, finansowym i ponoszonej odpowiedzialności. Do pozostałych form prowadzenia działalności gospodarczej, które służą budowaniu większego przedsiębiorstwa, zaliczają się spółki osobowe i kapitałowe, określone w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych.

Do spółek osobowych zaliczają się:

- spółka osobowa,
- spółka jawna,
- spółka partnerka,
- spółka komandytowa,
- spółka komandytowo-akcyjna.

Do spółek kapitałowych zaliczają się:

- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółka akcyjna.

Do podstawowych rodzajów pozarolniczej działalności gospodarczej należą:

- działalność przemysłowa - wydobywanie lub przetwarzanie zasobów naturalnych, w celu pośredniego lub bezpośredniego zaspokajania potrzeb konsumentów,
- działalność budowlana - wznoszenie budowli, ich remontowanie i konserwacja,
- działalność usługowa - zaspokajanie szeroko rozumianych potrzeb konsumentów (np. usługi prawnicze, kosmetyczne, fryzjerskie, nauczanie, ochrona zdrowia, spożywcze),
- działalność handlowa - specjalny rodzaj usług, polegający na pośredniczeniu między sprzedającym, a kupującym, czyli na wymianie wyprodukowanych dóbr - nazywanych w handlu towarami.

Podstawą do klasyfikowania działalności gospodarczej w statystyce, rachunkowości, sprawozdawczości i rejestrach urzędowych, jest **Polska Klasyfikacja Działalności (PKD)**, czyli usystematyzowany wykaz **wszystkich rodzajów działalności społeczno - gospodarczej**.

JAK ZAŁOŻYĆ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ?

3

Działalność gospodarczą można podjąć w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, albo po dokonaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Rejestracja w CEIDG jest darmowa. W niektórych przypadkach jednak występują dodatkowe opłaty, związane z koniecznością uzyskania stosownych zezwoleń, licencji lub koncesji. Forma jednoosobowej działalności gospodarczej **nie wymaga tworzenia kapitału** na start przedsiębiorstwa. W zależności od tego, ile ma się czasu i gdzie aktualnie się znajduje, przyszły przedsiębiorca ma **cztery możliwości złożenia wniosku**:

- ✓ osobiście, w urzędzie miasta lub gminy,
- ✓ listem poleconym, z notarialnie potwierdzonym podpisem,
- ✓ elektronicznie, z użyciem bezpiecznego podpisu kwalifikowanego,
- ✓ elektronicznie, bez użycia bezpiecznego podpisu kwalifikowanego, za pośrednictwem e-PUAP.

Kolejnymi ważnymi formalnościami podczas wpisu są: **zdobycie Numeru Regon oraz Numeru Identyfikacji Podatkowej**.

**NUMER IDENTYFIKACJI
PODATKOWEJ (NIP)**

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, identyfikacja przedsiębiorcy w urzędowych rejestrach następuje na podstawie **Numeru Identyfikacji Podatkowej (NIP)**. Przedsiębiorca umieszcza w oświadczeniach skierowanych w zakresie wykonywanej działalności gospodarczej do oznaczonych osób i organów - Numer Identyfikacji Podatkowej (NIP) oraz posługuje się tym numerem w obrocie prawnym i gospodarczym.

W momencie zakładania jednoosobowej działalności gospodarczej, przedsiębiorcy nadawany jest numer NIP, o ile nie posiadał go wcześniej.

Przy załatwianiu spraw organ może żądać od przedsiębiorcy, dla celów identyfikacji, podania wyłącznie firmy przedsiębiorcy oraz Numeru Identyfikacji Podatkowej (NIP).

NUMER REGON

Drugim ważnym numerem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej jest numer **REGON**. Jeśli wcześniej nie został nadany, to złożenie wniosku o wpis do CEIDG będzie jednocześnie wnioskiem o jego nadanie.

Działalność można prowadzić w jednym lub wielu stałych miejscach (można mieć siedzibę główną i filię/filie), albo bez żadnego stałego adresu, czy mobilnie. Przedsiębiorca ma w tym zakresie pełną dowolność. Może to być nawet własne miejsce zamieszkania, czy pobytu. Dla każdego wpisanego miejsca prowadzenia działalności należy wykazać potwierdzenie posiadanego tytułu prawnego do nieruchomości.

Może to być:

- prawo własności (współwłasności) nieruchomości lub lokalu mieszkalnego,
- prawo użytkowania wieczystego gruntu, wraz z prawem własności budynków,
- spółdzielcze, własnościowe prawo do lokalu,
- dzierżawa,
- najem,
- użyczenie.

Kolejnym krokiem przy zakładaniu działalności gospodarczej jest **wybór kodów w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)**, zawierającej wykaz określonych rodzajów prowadzonej działalności, które przedsiębiorca musi wskazać jako te, które odpowiadają charakterowi prowadzonej przez niego działalności. Może to być jeden lub więcej kodów. Kody są wykorzystywane w statystyce publicznej, ale mają też duże znaczenie praktyczne. Na przykład niektóre kody są powiązane z określonymi formami opodatkowania, obowiązkiem korzystania z kasy fiskalnej lub rejestracją VAT.

Zakładając działalność gospodarczą warto się również zastanowić, czy pomocne będzie ustanowienie pełnomocnika, który będzie działał w imieniu przedsiębiorcy, zgodnie z zakresem udzielonego pełnomocnictwa. Można ustanowić więcej niż jednego pełnomocnika.

WAŻNE

Przed rozpoczęciem rejestracji działalności w CEIDG, przedsiębiorca powinien ustalić podstawowe fakty, które będą potrzebne do prawidłowego wypełnienia formularza:

- imię, nazwisko, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia,
- rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości,
- PESEL, jeśli ma obywatelstwo polskie lub został mu nadany,
- wszystkie posiadane obywatelstwa,
- numer NIP i REGON, jeśli zostały nadane,
- adres zamieszkania oraz inne adresy związane z zakładaną działalnością gospodarczą,
- nazwę zakładanej działalności gospodarczej,
- nazwę skróconą,
- kody Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD),
- liczbę pracowników, którą planuje zatrudnić,
- datę rozpoczęcia działalności,
- informacje o ubezpieczeniu w ZUS, KRUS lub za granicą,
- dane urzędu skarbowego, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania,
- formę opodatkowania.

NIEREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

4

Przepisy prawa polskiego pozwalają na to, by w niektórych przypadkach działalności gospodarczej nie rejestrować, np. jeśli:

- przedsiębiorca jest osobą fizyczną,
- przychody z prowadzonej działalności nie przekroczą w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia - w 2022 r. jest to 1.505 zł,
- nie prowadził działalności gospodarczej w okresie ostatnich 60 miesięcy,
- nie wykonuje działalności w ramach spółki cywilnej,
- nie prowadzi działalności regulowanej, czyli takiej, która wymaga zezwoleń i koncesji.

Jeśli przedsiębiorca skorzysta z przepisów o działalności gospodarczej nierejestrowej:

- nie musi zgłaszać działalności gospodarczej w ewidencji przedsiębiorców (CEIDG), urzędzie skarbowym i GUS,
- nie musi płacić z tego tytułu składek w ZUS,
- nie musi płacić zaliczek na podatek,
- nie musi prowadzić rozbudowanej księgowości, a uproszczoną ewidencję sprzedaży.

Ponadto, poza działalnością gospodarczą nierejestrową, istnieją również pewne obszary gospodarki, które można wykonywać bez rejestracji.

Działalność gospodarcza wyłączona z obowiązku rejestracji:

- działalność gospodarcza w zakresie agroturystyki,
- produkcja wina przez rolników,
- rolniczy handel detaliczny.

WAŻNE

Wskazać również należy, że poza wymienionymi wyżej przypadkami, prowadzenie działalności gospodarczej bez jej rejestracji, czy zgłoszenia do CEIDG, jest zagrożone karą ograniczenia wolności lub karą grzywny. Do tego dochodzi odpowiedzialność z tytułu niezapłaconych podatków do urzędu skarbowego oraz nieuregulowanych składek wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ URZĄD SKARBOWY

5

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Każdy przedsiębiorca musi rozliczać i opłacać za siebie składki do ZUS, na:

- ubezpieczenia społeczne, z których obowiązkowe są: ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, a dobrowolne jest ubezpieczenie chorobowe,
- Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy,
- ubezpieczenie zdrowotne.

Firmy, które dopiero **zaczynają działalność gospodarczą** lub zamknęły poprzednią przynajmniej 60 miesięcy wcześniej oraz nie planują świadczyć usług na rzecz byłego pracodawcy przez pierwszych 6 miesięcy działalności, mogą korzystać z „**Ulgi na start**”. Ulga zwalnia z płacenia składek na:

- ubezpieczenia społeczne, czyli ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy.

Podstawą prawną jest art. 18 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, który wskazuje, że przedsiębiorca będący osobą

fizyczną, który podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy, albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy, od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia i nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy, czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może zrezygnować z tego uprawnienia, przez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych.

Po upływie 6 miesięcy można skorzystać z kolejnej możliwości obniżenia składki i przez **24 miesiące płacić obniżone składki od preferencyjnej podstawy.**

Przedsiębiorca ma 7 dni, od daty rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, na zgłoszenie siebie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako płatnika składek. Do tego celu służą druki ZUS ZUA (ubezpieczenie społeczne i zdrowotne) lub ZUS ZZA (tylko składka zdrowotna). Można to zrobić papierowo, listownie, w oddziale ZUS lub elektronicznie, przez portal PUE ZUS.

Płatnikiem składki zdrowotnej jest każdy jednoosobowy przedsiębiorca.

Wysokość składki zdrowotnej zależy od formy opodatkowania i wysokości dochodów lub przychodów.

Przedsiębiorca zatrudniony jednocześnie z tytułu umowy o pracę, który osiąga miesięczne, oskładkowane wynagrodzenie równe lub wyższe niż minimalne, przy jednoczesnym prowadzeniu działalności gospodarczej, nie opłaca więcej żadnych obowiązkowych dodatkowych składek na ubezpieczenie społeczne. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej ma jednak obowiązek odprowadzać pełne ubezpieczenie zdrowotne.

URZĄD SKARBOWY

Na każdym przedsiębiorcy ciąży obowiązek podatkowy.

Wysokość i zasady opłacania podatków zależą od wybranej formy opodatkowania.

Do wyboru są trzy formy opodatkowania dochodów z działalności gospodarczej:

- na zasadach ogólnych, według skali podatkowej,
- według stawki liniowej,
- ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Każdy przedsiębiorca, zakładając jednoosobową działalność gospodarczą, staje się podatnikiem podatku dochodowego od osób fizycznych, czyli podatku PIT.

Przedsiębiorca może samodzielnie prowadzić swoją księgowość lub wybrać w tym celu biuro rachunkowe/księgowe. Z uwagi na nieustannie zmieniające się przepisy podatkowe, zalecane jest jednak korzystanie z usług wykwalifikowanych do tego osób, czy biur podatkowych/księgowych.

Skala podatkowa jest to podstawowa forma opodatkowania dochodów z działalności gospodarczej. Przedsiębiorca będzie opodatkowany na zasadach ogólnych, jeżeli nie wybierze innej formy opodatkowania.

Podatek VAT (Value added tax - podatek od wartości dodanej), to podatek pobierany na każdym etapie obrotu towarami lub usługami. Nie każdy przedsiębiorca obowiązany jest do uiszczania podatku VAT. Co do zasady, istnieje obowiązek zarejestrować się do VAT. W przepisach prawnych przewidziane są jednak pewne wyłączenia. Podatek ten obowiązuje w większości krajów europejskich. Obowiązuje praktycznie w każdej branży.

Podstawową stawką podatku VAT jest 23%. Istnieją również obniżone stawki podatku VAT na niektóre towary i usługi, np. 0%, 5%, 8%.

VAT płacony jest niezależnie od podatku dochodowego PIT. Są to dwa niezależne rodzaje podatków.

Oba podatki płacone są do właściwego urzędu skarbowego.

Z podatku VAT można uzyskać zwolnienie. Wyróżnia się zwolnienia podmiotowe i przedmiotowe.

Warto tutaj dodać, że od kilku lat w Polsce funkcjonuje tzw. biała lista podatników VAT. Pozwala ona zweryfikować, czy dany przedsiębiorca jest czynnym podatnikiem podatku VAT, a także zawiera dane odnośnie jego numeru rachunku bankowego.

RACHUNEK FIRMOWY, NAZWA, LOGO, PIECZĘĆ FIRMOWA

6

RACHUNEK FIRMOWY

Prowadzenie własnego biznesu w formie jednoosobowej działalności gospodarczej wymaga oddzielnego rachunku bankowego. Przedsiębiorcy mogą zatem wykorzystywać w działalności gospodarczej swój dotychczasowy rachunek prywatny lub założyć w tym celu rachunek firmowy. Obecnie banki posiadają bardzo szeroką gamę rachunków firmowych i oferują posiadanie różnych przywilejów z tym związanych.

Konieczność założenia rachunku firmowego istnieje w dwóch przypadkach: gdy przedsiębiorca jest podatnikiem VAT lub gdy przedsiębiorca dokonuje transakcji z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności.

Nie istnieją obecnie jednak żadne sankcje za korzystanie z rachunku prywatnego dla celów prowadzonej działalności. Rachunek firmowy można założyć udając się osobiście do siedziby banku lub elektronicznie, korzystając ze strony internetowej interesującego nas banku.

Przedsiębiorca ma obowiązek zgłosić posiadany rachunek firmowy we wniosku do CEIDG.

Zgodnie z przepisami przedsiębiorca nie może dokonywać płatności gotówkowych, jeśli:

- stroną transakcji jest inny przedsiębiorca,
- jednorazowa wartość transakcji przekracza równowartość 15 tys. zł, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności.

NAZWA

Dokonując rejestracji w CEIDG należy podać nazwę, pod jaką będzie działał przedsiębiorca. Nazwa musi zawierać co najmniej imię i nazwisko podane w mianowniku, np. Jan Kowalski. Można dodać do imienia i nazwiska inne elementy, na przykład opisujące profil działalności - Jan Kowalski punkt ksero, czy wskazujące na miejsce jej prowadzenia. Takim dodatkowym elementem może też być pseudonim, albo dowolne fantazyjne sformułowanie.

LOGO

Nie istnieją żadne regulacje prawne odnośnie posiadanego logo firmy lub wyboru jej nazwy. Wskazać jednak należy, że warto poświęcić na to szczególną uwagę.

Nazwa firmy powinna być łatwa i szybko zapadać w pamięć. Natomiast logo powinno być czytelne, łatwe do zapamiętania, ze spójnym konceptem i dopasowane do branży, w której działa przedsiębiorca.

PIECZĘĆ FIRMOWA

Nie istnieją również żadne regulacje dotyczące nałożenia na przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, obowiązku posiadania pieczęci firmowej. Zatem osoba prowadząca działalność gospodarczą sama powinna dokonać wyboru, czy pieczęć firmowa w perspektywie czasu będzie jej potrzebna, czy nie. Instytucje publiczne nie mogą wymagać od jakiegokolwiek obywatela więcej niż stanowi prawo. Wydaje się ona jednak bardzo przydatna przy wystawianiu różnego rodzaju dokumentów, podpisywaniu wniosków, umów oraz deklaracji i zeznań podatkowych. W związku z tym, że nie ma prawnego uregulowania konieczności posiadania pieczęćki, nie ma również sprecyzowanej jej zawartości. Obowiązuje w tym przypadku pełna dowolność, w zależności od potrzeb danego przedsiębiorcy.

ETAT, A JEDNOOSOBOWA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

7

Praca na etacie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej nie wykluczają się. W polskim prawie nie ma żadnych przeszkód, żeby przedsiębiorca mógł łączyć pracę na etacie z prowadzeniem własnej działalności. Są jednak określone warunki, jakich należy przestrzegać, aby nie narazić się na konflikty z pracodawcą, urzędem ochrony konkurencji i konsumentów, czy urzędem skarbowym.

Kolejną kwestią, którą należy mieć na uwadze jest fakt, że w umowie o pracę często pojawiają się klauzule o zakazie konkurencji. W przypadku ich naruszenia, pracodawca może żądać od pracownika zapłaty kar umownych określonych w umowie o pracę.

ZAWIESZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

8

Instytucja zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej uregulowana jest w art. 22 - 26 ustawy Prawo przedsiębiorców.

Zawieszenie działalności gospodarczej oznacza przerwę w jej prowadzeniu, konieczną celem np. podjęcia decyzji co do jej dalszego istnienia, czy przerwę z uwagi na okoliczności rodzinne (urlop macierzyński), zdrowotne lub z uwagi na czasowe obniżenie miesięcznych kosztów prowadzenia działalności.

Przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na zasadach określonych we wskazanej ustawie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych.

Z uprawnienia tego może skorzystać również przedsiębiorca zatrudniający wyłącznie pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie wychowawczym lub urlopie rodzicielskim, nietączących korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu.

W przypadku zakończenia korzystania z urlopów lub złożenia przez pracownika wniosku dotyczącego łączenia korzystania z urlopu rodzicielskiego, z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu, pracownik ma prawo do wynagrodzenia jak za przestój, określonego przepisami prawa pracy, do zakończenia okresu zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.

Tutaj należy pamiętać o 7-dniowym terminie na wyrejestrowanie pracowników z ubezpieczenia.

Odnosnie wspólników spółki cywilnej wskazać należy, że przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą jako wspólnik spółki cywilnej oraz poza tą spółką, może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej w jednej z tych form. Natomiast przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą, jako wspólnik w więcej niż jednej spółce cywilnej, może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej w jednej lub kilku takich spółkach.

Zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej jest skuteczne pod warunkiem jej zawieszenia przez wszystkich wspólników.

Przedsiębiorca wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na czas nieokreślony albo określony, nie krótszy jednak niż 30 dni.

Przedsiębiorca natomiast wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy.

Zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej w CEIDG jest bezpłatne.

Wymaga ono jednak złożenia przez przedsiębiorcę odpowiedniego wniosku. Nie następuje to z urzędu. Można to zrobić: osobiście we właściwym urzędzie miasta lub gminy, listownie z wykorzystaniem poczty tradycyjnej lub elektronicznie - podpisem kwalifikowanym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym e-PUAP, podpisem osobistym, o którym mowa w przepisach o dowodach osobistych, albo w inny sposób akceptowany przez system CEIDG, umożliwiający jednoznaczną identyfikację osoby składającej wniosek oraz czas jego złożenia.

W przypadku przedsiębiorcy wpisanego do CEIDG okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej rozpoczyna się od dnia

wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej i trwa do dnia wskazanego w tym wniosku, albo we wniosku o wznowienie wykonywania działalności gospodarczej, albo do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.

W przypadku zobowiązań o charakterze publicznoprawnym, zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej wywiera skutki prawne od dnia, w którym rozpoczyna się zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej, do dnia poprzedzającego dzień wznowienia wykonywania działalności gospodarczej.

Zawieszoną działalność gospodarczą można w każdej chwili wznowić.

Zawiesić działalność gospodarczą można dowolną ilość razy, nie ma w tym zakresie żadnych ograniczeń. Taka sama sytuacja dotyczy jej dowolnego, wielokrotnego wznowiania.

SKUTKI ZAWIESZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo przedsiębiorców, w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, przedsiębiorca:

- może wykonywać wszelkie czynności niezbędne do zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów, w tym rozwiązywania zawartych wcześniej umów,
- może przyjmować należności i jest obowiązany regulować zobowiązania, powstałe przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej,
- może zbywać własne środki trwałe i wyposażenie,
- ma prawo, albo obowiązek uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych, związanych z działalnością gospodarczą wykonywaną przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej,
- wykonuje wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa,

- może osiągać przychody finansowe, także z działalności prowadzonej przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej,
- może zostać poddany kontroli na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą,
- ma obowiązek prowadzić księgowość,
- ma obowiązek opłacać należności publiczno-prawne (np. podatek od nieruchomości, podatek od środków transportu, opłaty środowiskowe),
- może powołać albo odwołać zarządcę sukcesyjnego.

W trakcie zawieszenia działalności gospodarczej nie można jej prowadzić i osiągać z tego tytułu bieżących przychodów.

W trakcie zawieszenia działalności nie płaci się składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z chwilą wykreślenia z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, przedsiębiorca będący osobą fizyczną nie może wykonywać działalności gospodarczej.

DOTACJE NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

9

Nie każdy przedsiębiorca posiada oszczędności na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Nie każdy przedsiębiorca jest również gotowy zaciągać w tym celu pożyczkę. Wielu przedsiębiorców potrzebuje finansowego wsparcia na start, które ma służyć zakupowi sprzętu biurowego, zakupowi towarów, produktów do tworzenia wyrobów, czy na pierwsze miesiące wynajmu lokalu.

Aby zminimalizować ryzyko ponoszenia tych wydatków z własnych lub pożyczonych środków, warto zwrócić się do różnych podmiotów o przyznanie dofinansowania.

W celu wspierania przedsiębiorców tworzy się rozmaite programy wspierające finansowo działalność początkującego przedsiębiorcy.

PROCEDURA OTRZYMANIA DOTACJI

Jedną z form finansowego wsparcia początkującego przedsiębiorcy jest dotacja z właściwego, powiatowego urzędu pracy. W tym celu każdy przedsiębiorca powinien śledzić nabory odbywające się we właściwym dla jego siedziby urzędzie.

Dotacja to uzyskanie jednorazowych, bezzwrotnych środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej, pod warunkiem jednak, że przedsiębiorca spełni wszystkie wymagane warunki. W razie ich nie spełnienia wniosek nie zostanie uwzględniony, a w razie ich naruszenia w trakcie trwania umowy, urząd będzie mógł dochodzić od przedsiębiorcy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Dotacja nie wymaga wniesienia żadnego własnego wkładu. Niektóre urzędy jednak wymagają go, choć w symbolicznej postaci.

Środki takie nie są przyznawane z urzędu każdemu. W tym celu przedsiębiorca musi złożyć **wniosek**. Przed jego złożeniem i prawidłowym wypełnieniem zalecane jest dokładne zapoznanie się z regulaminem danego urzędu i stawianymi przedsiębiorcy wymogami. Warunki naboru wniosków poszczególnych urzędów różnią się między sobą. Niektóre urzędy wymagają stworzenia „biznesplanu”. Dodatkowo urzędy wskazują na co mogą, a na co nie mogą być wydatkowane kwoty dotacji i w jakiej maksymalnej wysokości. Niektóre wydatki mają zazwyczaj odgórnie ustalone ograniczenia, np. procentowo. Urzędy wymagają dodatkowego zabezpieczenia udzielanej dotacji, np. w postaci poręczycieli, którzy zabezpieczają ewentualny zwrot kwoty dotacji, weksła, gwarancji bankowej, zastawu na prawach lub rzeczach, poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego.

Każdy urząd określa o jaką kwotę dotacji można maksymalnie się starać. Nie zawsze jednak zostanie ona przyznana w całości. Dofinansowanie z urzędu pracy udzielane jest osobom fizycznym, które chcą rozpocząć pracę w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Przed zgłoszeniem się jednak po dofinansowanie do urzędu pracy należy spełnić kilka warunków. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i spełnieniu wszystkich stawianych przedsiębiorcy warunków, środki z dotacji stosunkowo szybko przelewane są na wskazany numer rachunku bankowego. Całą kwotę dotacji trzeba wydać i udokumentować w przeciągu 30 dni od dnia otrzymania dotacji. Należy zatem pamiętać, że wszystkie wydatki muszą być wykazane fakturą lub w innej wymaganej przez dany urząd formie. We wniosku należy uzasadnić również dlaczego

dana rzecz jest potrzebna do prowadzenia firmy. Dla uzyskania dotacji nie ma znaczenia rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej (kod PKD).

Kolejnym ważnym krokiem, po uzyskaniu pozytywnej decyzji urzędu, jest zarejestrowanie swojej działalności w CEIDG. Wniosek o dofinansowanie składa się przed, a nie już po zarejestrowaniu firmy. To istotne i należy o tym pamiętać, bo istnienie już działalności gospodarczej spowoduje odrzucenie wniosku.

Wskazać należy, że oprócz dofinansowań z urzędów pracy, istnieją dotacje unijne przyznawane także od różnych organizacji, czy instytucji, które zrzeszają lokalne organizacje i mieszkańców, mających na celu podnoszenie atrakcyjności terenu lokalnego, czy dotacje z krajowych grup działania.

Z obecnie dostępnych funduszy UE - na początek prowadzenia własnej działalności - to ARiMR (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa), która oferuje największe środki. Jeśli chodzi o dotacje unijne, to zazwyczaj stawiane przez nich warunki i wymagania są znacznie wyższe, niż przez urzędy pracy, a procedury ich uzyskania są wieloetapowe i przebiegają znacznie dłużej.

Gdy działalność gospodarcza jest **innowacyjna**, można starać się pozyskać dotacje dla start-upów, np. poprzez **inkubatory przedsiębiorczości**. Wskazać należy, że nie tylko osoba bezrobotna może starać się o uzyskanie takiego wsparcia. Może to zrobić również opiekun osoby niepełnosprawnej, który nie pracuje oraz absolwent centrum integracji, czy też klubu integracji społecznej. Jeżeli przedsiębiorca ma problem z wypełnieniem wniosku (zwłaszcza w tych skomplikowanych i wieloetapowych procedurach), może skorzystać z usług biur, które specjalizują się w przygotowywaniu, sporządzaniu i składaniu takich wniosków. Brak wiedzy i doświadczenia w opracowywaniu dokumentów może skutkować, że wnioski nie będą uwzględniane lub będą obciążone szeregiem braków formalnych.

ZALETY I WYZWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

10

Podsumowując niniejszy poradnik prawny, warto zwrócić uwagę na zalety, jak i wyzwania związane z uruchomieniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Do plusów możemy zaliczyć:

- możliwość pracy wyłącznie dla siebie i na swoich warunkach,
- możliwość samodzielnego decydowania o swojej pracy i czasie wolnym, elastyczność,
- brak nadzoru i zwierzchnika, poczucie niezależności,
- szybkie i bezkosztowe założenie działalności gospodarczej,
- możliwość skorzystania z dotacji na start i innych form wsparcia, przed i w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej,
- możliwość skorzystania z różnych ulg w składkach ZUS,
- możliwość łączenia prowadzenia firmy z pracą na etat,
- elastyczność w otwieraniu, zawieszaniu i likwidacji działalności gospodarczej,
- samodzielne decydowanie o wyborze pracowników i kontrahentów, możliwość delegowania obowiązków,
- decydowanie o marketingu swojej firmy,
- nieograniczone możliwości zarobkowe,
- stworzenie swojego miejsca pracy i wypracowanie swojej atmosfery,
- liczne udogodnienia dla firm, np. leasingi, kredyty firmowe,
- wzmożona motywacja.

Natomiast wyzwaniem związanymi z uruchomieniem i prowadzeniem działalności gospodarczej są:

- bariery w dostępie do Źródeł dofinansowania, brak choćby minimalnych Źrodk w na załozenie działalności,
- wysokie koszty utrzymania pracownika/pracowników,
- kontrola przedsiębiorcy, wynikająca z przepisów prawnych, np. ustawy Prawo przedsiębiorców,
- odpowiedzialnośc całym majątkiem za powstałe w trakcie prowadzenia firmy zobowiązania,
- obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenia do ZUS oraz opłacania podatków,
- konieczno c podstawowej znajomości przepisów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, konieczno c Źledzenia zmian prawnych,
- biurokracja związana z prowadzeniem działalności (ZUS, US, biuro księgowe, sprawy kadrowe, faktury),
- mniejszy stopień ochrony prawnej przedsiębiorcy niŹ konsumenta,
- ryzyko niepowodzenia firmy,
- brak stałych dochodów,
- nienormowane godziny pracy,
- konieczno c stałej kontroli nad firm ,
- odpowiedzialnośc za siebie i pracowników,
- brak przywilejów charakterystycznych dla typowego pracownika,
- konieczno c pilnowania terminów,
- walka o klienta i zlecenia.

Publikacja opracowana w ramach działań z zakresu edukacji prawnej, prowadzonych przez Stowarzyszenie Sursum Corda w 2022 r.

Zawiera stan prawny na lipiec 2022 r.

WERSJA AUDIO PORADNIKA

dla osób niewidomych
i słabowidzących

dostępna po zeskanowaniu
kodu QR

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA

- informacja o stanie prawnym lub obowiązkach i uprawnieniach
- wskazanie sposobów rozwiązania problemu prawnego
- sporządzenie projektu pisma (z wyłączeniem spraw w toczących się już postępowaniach), w tym o zwolnienie z kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika
- poinformowanie o kosztach i ryzyku finansowym skierowania sprawy do sądu
- nieodpłatna mediacja
- informacja o możliwościach innej, darmowej pomocy

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

- rozpoznanie problemu i udzielenie porady dostosowanej do indywidualnej sytuacji, zwłaszcza w sprawach zadłużenia, mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- poinformowanie o przysługujących uprawnieniach lub ciążących obowiązkach
- wsparcie w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, np. poprzez sporządzenie planu wyjścia z trudnej sytuacji oraz udzielenie pomocy w jego realizacji
- skierowanie do odpowiednich instytucji lub placówek nieodpłatnej pomocy
- nieodpłatna mediacja

NIEODPŁATNA MEDIACJA

- poinformowanie o możliwościach i korzyściach polubownych metod rozwiązywania sporów
- przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie mediacji w sprawie karnej
- przeprowadzenie mediacji
- udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

MEDIACJA jest dobrowolna, nieformalna i poufna, a mediator jest osobą bezstronną

Ponad połowa punktów
nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego
w Polsce jest prowadzona przez organizacje pozarządowe,
jako zadanie publiczne powierzane przez starostów lub prezydentów,
w efekcie corocznego, otwartego konkursu ofert.

SURSUM CORDA oznacza „w górę serca!”.

W tym zawołaniu zawiera się cała nasza misja - **pomagać w trudnej sytuacji** i dawać nadzieję na to, że może być lepiej.
Dla tych, którzy chcą się angażować i wspierać projekty dobroczynne - tworzymy warunki do skutecznego działania, w klimacie zaufania i czytelnych zasad.

Jedną z form naszej aktywności jest prowadzenie od 2016r. sieci punktów **nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji** oraz urozmaicona edukacja prawna.

Stowarzyszenie Sursum Corda powstało w 2000 roku z inicjatywy grupy przyjaciół i profesjonalistów, którzy wcześniej - przez 6 lat - angażowali się społecznie jako wolontariusze.
Jako organizacja pozarządowa jesteśmy apolityczni działamy na zasadzie „non profit”, czyli nie dla zysku.

Posiadamy status **organizacji pożytku publicznego**, co oznacza, że możesz przekazać nam 1% podatku, który codziennie inwestujemy w mądre pomaganie.

Będzie nam miło, jeśli dołączysz do naszej załogi !

Połączmy się:
fb.com/Stowarzyszenie.Sursum.Corda

www.sc.org.pl

1% pomoc ma MOC ! KRS 00000 20 382

wyślij SMS o treści **KRS** na nr **4321**, odeślemy Ci **za darmo** nasz nr **KRS**

Publikacja bezpłatna, nieprzeznaczona do sprzedaży.